

Datum van
inontvangstneming

:

19/03/2024

Zaak C-71/24

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

30 januari 2024

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Krakowie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 januari 2024

Verzoekende partij:

Alior Bank S.A.

Verwerende partij:

J.D.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Consumentenkredietovereenkomst; rente die verschuldigd is over de onder de overeenkomst vallende bedragen; informatieverplichting.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van artikel 10, lid 2, onder f) en g), en artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (hierna ook: „richtlijn 2008/48”); artikel 3, leden 1 en 2, artikel 4, lid 1, en artikel 5 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (hierna ook: „richtlijn 93/13”); artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1 Moet artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB 2008, L 133, blz. 66), in de context van het beginsel van de doeltreffendheid van het Unierecht en van het doel van deze richtlijn en in het licht van artikel 3, leden 1 en 2, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29), aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een praktijk om in consumentenkredietovereenkomsten waarover tussen de verkoper (kredietverstrekker) en de consument (kredietnemer) niet afzonderlijk is onderhandeld bedingen op te nemen die erin voorzien dat niet alleen rente in rekening wordt gebracht over het bedrag dat aan de consument wordt uitgekeerd maar ook over de niet-rentekosten van het krediet (dat wil zeggen het door de consument verschuldigde commissieloon of andere vergoedingen, die geen deel uitmaken van het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag maar wel van het totale bedrag dat hij uit hoofde van zijn verbintenis uit de consumentenkredietovereenkomst moet betalen)?

2 Moet artikel 10, lid 2, onder f) en g), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB 2008, L 133, blz. 66), in de context van het beginsel van de doeltreffendheid van het Unierecht en van het doel van deze richtlijn en in het licht van artikel 5 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 1) aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen de praktijk om in consumentenkredietovereenkomsten waarover tussen de verkoper (kredietverstrekker) en de consument (kredietnemer) niet afzonderlijk is onderhandeld bedingen op te nemen waarin uitsluitend het rentepercentage van het krediet wordt aangegeven en de in cijfers uitgedrukte totale gekapitaliseerde rente die door de consument moet worden betaald uit hoofde van zijn verplichting in het kader van de overeenkomst, zonder dat de consument er tegelijkertijd uitdrukkelijk van in kennis wordt gesteld dat de grondslag voor de berekening van die (in cijfers uitgedrukte) gekapitaliseerde rente een ander bedrag is dan het daadwerkelijk aan hem uitgekeerde bedrag, namelijk de som van het uitgekeerde kredietbedrag en de niet-rentekosten van het krediet (dat wil zeggen het door de consument verschuldigde commissieloon of andere vergoedingen, die geen deel uitmaken van het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag maar wel van het totale bedrag dat hij uit hoofde van zijn verbintenis uit de consumentenkredietovereenkomst moet betalen)?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 169, lid 1, VWEU

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikel 38

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad: artikel 3, onder j), en artikel 10, lid 2, onder f)

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten: artikel 3, leden 1 en 2, artikel 4, lid 1, en artikel 5

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Ustawa o kredycie konsumenckim (wet op het consumentenkrediet) van 12 mei 2011 (hierna: „ukk”):

Artikel 5, punten 6, 6a en 10:

6) totale kosten van het krediet – alle kosten die de consument in verband met de kredietovereenkomst moet dragen, met name:

- a) rente, vergoedingen, commissielonen, belastingen en marges waarvan de kredietverstrekker op de hoogte is, en
- b) de kosten voor aanvullende diensten, met name verzekeringen, indien deze noodzakelijk zijn om het krediet te verkrijgen of om het tegen de aangeboden voorwaarden te verkrijgen [...]

6a) niet-rentekosten van het krediet – alle kosten die de consument in verband met de consumentenkredietovereenkomst moet dragen, met uitzondering van de rente.

10) rentepercentage van het krediet – een rentepercentage dat wordt uitgedrukt als een vast of een variabel percentage, dat krachtens de kredietovereenkomst jaarlijks op het uitgekeerde bedrag wordt toegepast.

Artikel 30, lid 1, punt 6: Een consumentenkredietovereenkomst [...] vermeldt [...] het rentepercentage van het krediet, de voorwaarden voor de toepassing daarvan alsook de termijnen, de voorwaarden en de procedures voor het wijzigen ervan, de index of het referentierentepercentage, voor zover deze op het oorspronkelijke rentepercentage van toepassing zijn; wanneer de consumentenkredietovereenkomst voorziet in verschillende rentepercentages,

wordt deze informatie gedurende de looptijd van de overeenkomst voor alle toegepaste rentepercentages vermeld.

Artikel 45, lid 1: Indien de kredietverstrekker inbreuk maakt op [...] artikel 30, lid 1, punten 1 tot en met 8, [...] betaalt de consument, na bij de kredietverstrekker een schriftelijke verklaring te hebben ingediend, het krediet terug zonder rente en andere aan de kredietverstrekker verschuldigde kredietkosten, op de in de overeenkomst overeengekomen datum en de daarin overeengekomen wijze.

Ustawa-kodeks cywilny (wet houdende het burgerlijk wetboek; hierna: „k.c.”):

Artikel 385¹, § 1: Bedingen in een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, binden de consument niet, indien zijn rechten en verplichtingen worden vormgegeven op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bedingen over de voornaamste prestaties van de partijen, zoals de prijs of de vergoeding, indien deze ondubbelzinnig zijn geformuleerd.

Artikel 359, § 1 tot en met § 2²

§ 1 Over een geldsom is alleen rente verschuldigd indien deze voortvloeit uit een rechtshandeling of een wet, een rechterlijke uitspraak of een besluit van een andere bevoegde autoriteit.

§ 2 Indien het verschuldigde rentebedrag niet anderszins is gespecificeerd, is wettelijke rente verschuldigd ten belope van de som van het referentierentepercentage van Narodowy Bank Polski, vermeerderd met 3,5 procentpunt.

§ 2¹ De maximumrente uit hoofde van een rechtshandeling mag niet hoger zijn dan tweemaal de jaarlijkse wettelijke rente (maximumrente).

§ 2² Indien het bedrag van de rente uit hoofde van een rechtshandeling hoger is dan de maximumrente, is de maximumrente verschuldigd.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Op 29 november 2017 hebben verzoekster, Alior Bank S.A., gevestigd te Warschau, als kredietverstrekker, en verweerder, J.D., als kredietnemer en consument, een overeenkomst betreffende een krediet gesloten. In het kader van deze overeenkomst heeft de bank een krediet ten bedrage van in totaal 199 814,35 Poolse zloty (PLN) verstrekt. Het aan de kredietnemer beschikbaar gestelde bedrag beliep daarentegen slechts 171 840,34 PLN omdat de bank op het uitgekeerde kredietbedrag openingskosten ten bedrage van 27 974,01 PLN heeft ingehouden. Over de overeenkomst is tussen de partijen niet afzonderlijk

onderhandeld en de overeenkomst is gesloten aan de hand van een door de bank opgestelde modelovereenkomst. Het totale door verweerder te betalen bedrag vermeld in de overeenkomst beliep 316 290,86 PLN en bestond uit de hoofdsom ten bedrage van 171 840,34 PLN (uitgekeerd kredietbedrag), een commissieloon ten bedrage van 27 974,01 PLN en gekapitaliseerde rente ten bedrage van 116 476,51 PLN. Deze rente is berekend als rente over de som van het uitgekeerde kredietbedrag en het commissieloon.

- 2 Het krediet is vrijgegeven en uitgekeerd. Omdat verweerder zijn verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst niet is nagekomen, heeft de bank, na verweerder er zonder resultaat toe te hebben opgeroepen de achterstallige bedragen te voldoen, de kredietovereenkomst beëindigd. Op 21 maart 2023 heeft de bank verweerder gedagvaard en een bedrag van 148 990,69 PLN gevorderd, bestaande uit een hoofdsom van 124 281,23 PLN en vertragingsrente ten bedrage van 24 709,46 PLN.
- 3 Verweerder heeft verklaard een beroep te doen op de sanctie van kosteloze kredietverstrekking omdat de door hem verschuldigde rente ook in rekening is gebracht over de kosten van het krediet, zodat het in de overeenkomst vermelde jaarlijkse kostenpercentage (JKP) onjuist is.
- 4 Verweerder heeft onder meer aangevoerd dat verzoekster de rente gedurende de gehele looptijd van de kredietovereenkomst heeft berekend over de hoofdsom en over de niet-rentekosten van het krediet. Hij is van mening dat verzoekster bij de verstrekking van het krediet niet gerechtigd was om rente in rekening te brengen over het commissieloon, ook niet wanneer dat is meegefinancierd. Verzoekster mocht deze rente alleen in rekening brengen over het uitgekeerde kredietbedrag.
- 5 Gelet op de door verweerder aangevoerde middelen zijn bij de verwijzende rechter aanzienlijke twijfels gerezen over de juiste uitlegging van de Unierechtelijke bepalingen, met name die van richtlijn 2008/48. Deze uitlegging is rechtstreeks van invloed op de uitlegging van de nationaalrechtelijke bepalingen waarbij het Unierecht is omgezet, met name die van de ukk.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 6 In Polen bestaat een gevestigde praktijk van gedogen ten aanzien van de werkwijze van verstrekkers van consumentenkredieten die erin bestaat om de kapitaalrente in consumentenkredietovereenkomsten te berekenen over de som van het daadwerkelijk aan de consument uitgekeerde bedrag en de niet-rentekosten van het krediet. De aldus gekapitaliseerde rente wordt vervolgens opgeteld bij het bedrag dat de consument moet terugbetalen uit hoofde van zijn uit de betreffende overeenkomst voortvloeiende verplichting. Dat is ook in de onderhavige zaak het geval.
- 7 Bij de verwijzende rechter is twijfel gerezen over de regelmatigheid van deze praktijk, gelet op het doel van richtlijn 2008/48 en op het beginsel van het nuttige

effect van het Unierecht. Volgens de tweede volzin van overweging 6 van de onderzochte richtlijn is de ontwikkeling van een doorzichtiger en doelmatigere kredietmarkt in de ruimte zonder binnengrenzen van wezenlijke betekenis voor de bevordering van de ontwikkeling van grensoverschrijdende activiteiten. In de eerste volzin van overweging 8 van deze richtlijn wordt verklaard dat het van belang is dat de markt de consument voldoende bescherming biedt teneinde diens vertrouwen niet te schaden. Tot slot is volgens de eerste volzin van overweging 9 van de richtlijn volledige harmonisatie nodig om te waarborgen dat alle consumenten in de Gemeenschap een hoog en gelijkwaardig niveau van bescherming van hun belangen genieten en om een echte interne markt te creëren.

- 8 Richtlijn 2008/48 is derhalve vastgesteld met het tweeledige doel: waarborgen dat alle consumenten in de Unie een grondige en gelijkwaardige bescherming van hun belangen genieten en de totstandkoming van een goed functionerende interne markt voor consumentenkrediet vergemakkelijken (zie arrest van 21 april 2016, ████████ en ████████ C-377/14, EU:C:2016:283, punt 61). De doelstellingen van de richtlijn en de hierboven uiteengezette praktijk van de Poolse rechterlijke instanties, die erin bestaat om geen bezwaar te maken tegen bedingen in consumentenkredietovereenkomsten die de consument verplichten tot het betalen van kapitaalrente die wordt berekend als rente over zowel het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag als de niet-rentekosten van het krediet, hebben de verwijzende rechter ertoe gebracht het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de juiste uitlegging van de relevante Unierechtelijke bepalingen.
- 9 Deze uitlegging zal in de onderhavige zaak een aanzienlijke invloed hebben op de door het Hof te geven beslissing. De uitlegging is namelijk rechtstreeks van invloed op de beoordeling van de regelmatigheid van het feit dat verzoekster een blanco promesse heeft ingevuld, wat een aspect is van de feitelijke grondslag van de in deze zaak ingestelde rechtsvordering.
- 10 **Met betrekking tot de eerste vraag** merkt de rechter op dat het in een consumentenkredietovereenkomst vermelde rentepercentage van een krediet betrekking dient te hebben op het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag, zoals rechtstreeks volgt uit de definitie van artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48 en artikel 5, punt 10, ukk, waarbij die bepaling is omgezet in de nationaal rechtsorde. Twijfel rijst over de vraag of het in het licht van de doelstellingen van richtlijn 2008/48 ongeoorloofd is om in consumentenkredietovereenkomsten bedingen op te nemen die erin voorzien dat de betrokken consument kapitaalrente moet betalen die niet alleen wordt berekend over het daadwerkelijk aan hem uitgekeerde kredietbedrag, maar ook over door de niet-rentekosten van het krediet, die door de verkoper (kredietverstrekker) mee zijn gefinancierd.
- 11 In dit verband zijn twee tegengestelde uitleggingen van de toepasselijke rechtsregels mogelijk.

- 12 **Volgens de eerste uitlegging**, waarbij wordt verwezen naar de letterlijke bewoordingen van artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48 en naar het algemene aan het burgerlijk recht ontleende beginsel van contractvrijheid, staan de aangehaalde bepalingen er niet *uitdrukkelijk* aan in de weg dat een contractuele verhouding aldus wordt vormgegeven dat ook rente in rekening wordt gebracht over de niet-rentekosten van het krediet, die door de kredietnemer bij de aflossing daarvan worden terugbetaald en die bij de verstrekking ervan door de kredietverstrekker zijn meegefinancierd. Indien de kredietnemer (consument) instemt met een dergelijke oplossing - zij het stilzwijgend, namelijk door de door de kredietverstrekker (verkoper) opgestelde overeenkomst te sluiten – en indien de bepalingen van richtlijn 2008/48 en de ukk dit niet uitdrukkelijk verbieden, moet een dergelijk contractueel beding worden geacht niet bij wet te zijn verboden. Een dergelijke letterlijke uitlegging ligt ten grondslag aan voornoemde in Polen gangbare praktijk de aan consumenten opgelegde verplichting om kapitaalrente te betalen over de som van enerzijds het daadwerkelijk aan hen uitgekeerde bedrag en anderzijds de niet-rentekosten van het krediet niet ter discussie te stellen.
- 13 **De tweede mogelijke uitlegging** van artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48 verwijst daarentegen naar de regels van de teleologische uitlegging en naar de aard van de kapitaalrente. Volgens artikel 359, § 1, k.c. is over een geldsom alleen rente verschuldigd indien dit voortvloeit uit een rechtshandeling of een wet, een rechterlijke uitspraak of een besluit van een andere bevoegde autoriteit. Dergelijke rente is geen verdragingsrente (artikel 481 k.c.). Tegelijkertijd heeft de rechter rekening gehouden met het arrest van 21 april 2016, ██████████ en ██████████ C-377/14, EU:C:2016:283, waarin is vastgesteld dat het totale kredietbedrag en het bedrag van de kredietopneming alle aan de consument beschikbaar gestelde bedragen omvatten. Hieronder vallen derhalve niet de bedragen die door de kredietverstrekker worden bestemd voor de betaling van de aan het betrokken krediet verbonden kosten en die niet daadwerkelijk worden uitbetaald aan [de] consument. [...] De begrippen „totaal kredietbedrag” en „totale kosten van het krediet voor de consument” sluiten elkaar uit, en het totale kredietbedrag kan geen van de bedragen omvatten die behoren tot de totale kosten van het krediet voor de consument. Derhalve kan in het totale kredietbedrag in de zin van [artikel] 3, onder l), en [artikel] 10, lid 2, van richtlijn 2008/48 geen van de bedragen worden opgenomen die bestemd zijn voor de nakoming van de uit hoofde van het betrokken krediet overeengekomen verbintenissen, zoals administratiekosten, rente, commissielonen en alle andere vergoedingen van welke aard ook, die de consument moet betalen.
- 14 In het licht van het voorgaande moet ervan worden uitgegaan dat kapitaalrente uitsluitend bedoeld is om de kredietverstrekker te vergoeden voor het beschikbaar stellen van de hoofdsom van een consumentenkrediet aan de kredietnemer en niet ook voor de niet-rentekosten van het verstrekte krediet, met name van commissieloon, dat uit de aard van de zaak een bijkomende vergoeding aan de kredietverstrekker voor de kredietverstrekking vormt.

- 15 Op deze grond heeft de rechter tevens rekening gehouden met artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13, waarin is vastgesteld dat een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld als oneerlijk wordt beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort. De rechter heeft tevens rekening gehouden met artikel 385¹, § 1, k.c., dat uitvoering geeft aan voornoemde regeling en waarin is bepaald dat bedingen in een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld de consument niet binden indien zijn rechten en verplichtingen worden vormgegeven op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bedingen over de voornaamste prestaties van de partijen, zoals de prijs of de vergoeding, indien deze ondubbelzinnig zijn geformuleerd.
- 16 In dat verband zij benadrukt dat een commissieloon, dat een voor de verstrekking van krediet betaalde vergoeding vormt waarin wordt voorzien in het kader van een kredietovereenkomst waarop de bepalingen van de ukk van toepassing zijn, in het licht van het besluit van de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken, Polen) niet kan worden aangemerkt als voornaamste prestatie in de zin van artikel 385¹, § 1, k.c. Dit vertaalt zich rechtstreeks in de beoordeling dat de rente die over een commissieloon verschuldigd is evenmin als voornaamste prestatie kan worden aangemerkt.
- 17 De hierboven uiteengezette argumenten kunnen derhalve een rechtvaardiging vormen voor een uitlegging van artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48 volgens welke een situatie waarin kapitaalrente ook in rekening wordt gebracht over de niet-rentekosten van het krediet (en niet alleen over het uitgekeerde kredietbedrag), gelet op de doelstellingen van richtlijn 2008/48, mede uitgelegd in het licht van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 en van artikel 385¹, § 1, k.c., moet worden geacht in strijd met die bepalingen te zijn.
- 18 De **tweede vraag** heeft eveneens betrekking op de kern van de problematiek dat de kredietverstrekker kapitaalrente over het totale door de consument te betalen bedrag in rekening brengt. Deze vraag moet evenwel worden beoordeeld vanuit het oogpunt van de op de kredietverstrekker (verkoper) rustende informatieverplichtingen.
- 19 In de onderhavige zaak heeft de bank in de overeenkomst tweemaal aangegeven dat in het kader van de overeenkomst rente verschuldigd is. Ten eerste is in de overeenkomst aangegeven dat het krediet een variabele rente draagt en dat deze op de datum van sluiting van de overeenkomst 9,99 % per jaar bedroeg. Ten tweede kan uit de bewoordingen van de overeenkomst worden afgeleid dat de gekapitaliseerde rente in totaal 116 476,51 PLN bedraagt.
- 20 In artikel 10, lid 2, onder f) en g), van richtlijn 2008/48 is bepaald dat in de kredietovereenkomst op duidelijke en beknopte wijze melding wordt gemaakt van,

onder meer, de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet, en de termijnen, voorwaarden en procedures voor wijziging ervan. Indien naargelang van de verschillende omstandigheden verschillende debetrentevoeten worden toegepast, wordt deze informatie met betrekking tot alle toepasselijke rentevoeten verstrekt [onder f)]. Daarnaast wordt gewezen op het jaarlijkse kostenpercentage, het totale door de consument te betalen bedrag, berekend bij het sluiten van de kredietovereenkomst en alle bij de berekening van dit percentage gebruikte hypothesen [onder g)].

- 21 In punt 48 van het arrest van 5 september 2019, Pohotovost', C-331/18, EU:C:2019:665 is bepaald dat richtlijn 2008/48 niet voorziet in een verplichting om in een kredietovereenkomst in enigerlei vorm melding te maken van een onderverdeling van de door de consument te verrichten betalingen in de terugbetaling van het kapitaal [...], de interesten en de overeenkomstig die overeenkomst verschuldigde andere kosten.
- 22 Het voorgaande leidt tot de conclusie dat wanneer de kredietverstrekker een aflossingsschema opstelt waarin wordt gewezen op het bedrag, het aantal en de periodiciteit van de door de consument te verrichten betalingen en, in voorkomend geval, op de volgorde waarin deze betalingen zullen worden gebruikt voor de aflossing van verschillende verschuldigde saldi waarvoor verschillende rentepercentages gelden, en wanneer met een dergelijk schema volledig wordt voldaan aan de bepaling van artikel 10, lid 2, onder h), van richtlijn 2008/48, daarmee nog niet wordt voldaan aan de informatieverplichting die voortvloeit uit artikel 10, lid 2, onder f), van de richtlijn.
- 23 Het Hof heeft reeds verduidelijkt dat de in artikel 10, lid 2, van richtlijn 2008/48 neergelegde informatieplicht, net als de bij de artikelen 5 en 8 van die richtlijn opgelegde verplichtingen, bijdraagt tot de verwezenlijking van het doel van die richtlijn, dat erin bestaat om te waarborgen dat alle consumenten in de Unie een grondige en gelijkwaardige bescherming van hun belangen genieten en om de totstandkoming van een goed functionerende interne markt voor consumentenkrediet te vergemakkelijken (zie arresten van 21 april 2016, ██████████ en ██████████ C-377/14, EU:C:2016:283, punt 61, en 5 september 2019, Pohotovost', C-331/18, EU:C:2019:665, punten 41 en 42).
- 24 Gelet op het voorgaande is bij de rechter twijfel gerezen over de vraag of de door verzoekster aan verweerder verstrekte informatie over het rentepercentage van het aan hem verstrekte krediet in het licht van de doelstellingen van richtlijn 2008/48 kan worden geacht uitputtend, volledig en duidelijk te zijn. Hoewel verzoekster het rentepercentage van het krediet heeft vermeld, is namelijk niet aangegeven over welk bedrag deze rente precies in rekening wordt gebracht. Zoals volgt uit verzoeksters antwoord, dat pas op vraag van de rechter is verstrekt, is het bedrag van de gekapitaliseerde rente in de kredietovereenkomst berekend als rente (9,99 % per jaar) over het totale kredietbedrag (199 814,35 PLN), met inbegrip

van zowel het aan de kredietnemer beschikbaar gestelde bedrag (171 840,34 PLN) als de over het kredietbedrag in rekening gebrachte openingskosten (27 974,01 PLN). Uit het bewijsmateriaal volgt niet dat verzoekster voorafgaand aan de sluiting van de kredietovereenkomst aan verweerder heeft meegedeeld hoe het bedrag van de in het kader van de overeenkomst gekapitaliseerde rente precies is berekend.

- 25 Naar het oordeel van de verwijzende rechter kan het bepaalde in artikel 10, lid 2, onder f) en g), van richtlijn 2008/48 op twee verschillende wijzen worden uitgelegd.
- 26 **Volgens de eerste mogelijke uitlegging**, die is gebaseerd op een tekstuele uitlegging van de bepalingen, dient de kredietverstrekker alleen informatie te verstrekken over het rentepercentage van het krediet, zoals letterlijk wordt vermeld in artikel 10, lid 2, onder f), van richtlijn 2008/48, alsook over het jaarlijkse kostenpercentage en het totale door de consument te betalen bedrag, in overeenstemming met artikel 10, lid 2, onder g), van de richtlijn. Volgens een dergelijke uitlegging kan de door de kredietverstrekker (verkoper) aan de consument verstrekte informatie over het rentepercentage van het krediet bestaan in de loutere vermelding van een specifiek rentepercentage en dient de kredietverstrekker daarnaast het totale door de consument te betalen bedrag en het JKP te vermelden. De verplichting om deze informatie aan de consument te verstrekken staat er evenwel niet aan in de weg dat in de overeenkomst ook bedingen betreffende de rente over de niet-rentekosten van het krediet worden opgenomen. Met andere woorden, als de kredietverstrekker de consument alleen informatie over het rentepercentage van het krediet heeft verstrekt, is daarmee in afdoende mate voldaan aan zijn informatieverplichting in de zin van richtlijn 2008/48. Op grond van deze uitlegging zou derhalve moeten worden geconcludeerd dat de kredietverstrekker niet verplicht is om aan de consument mee te delen of het bedrag van de gekapitaliseerde rente is berekend als percentage van het aan hem beschikbaar gestelde kredietbedrag dan wel als percentage van de som van enerzijds het uitgekeerde kredietbedrag en anderzijds het daarvan afgetrokken commissieloon van de bank of andere niet-rentekosten van het krediet. Deze uitlegging lijkt ten grondslag te liggen aan de in Polen wijdverbreide praktijk dat bepaalde handelaren de door hen aangeboden consumentenkredietovereenkomsten aldus formuleren dat die informatie niet aan de consument wordt verstrekt, waartegen niet zelden bezwaar wordt gemaakt door de rechterlijke instanties die uitspraak doen in dit soort zaken.
- 27 **Volgens de tweede mogelijke uitlegging**, die naar het oordeel van de rechter kan worden gerechtvaardigd in het licht van de doelstellingen van richtlijn 2008/48, heeft de informatieverplichting van artikel 10, lid 2, onder f), van die richtlijn, mede beoordeeld in het licht van artikel 10, lid 2, onder g), ervan, niet alleen betrekking op het rentepercentage van het krediet maar is zij er in wezen op gericht om aan de consument duidelijke en volledige informatie te verstrekken over de wijze van berekening van het bedrag dat hij uit hoofde van de sluiting van de consumentenkredietovereenkomst aan de kredietverstrekker moet betalen.

Vanuit praktisch oogpunt is de kwestie die voor de consument van groot en niet zelden zelfs van cruciaal belang is bij het aangaan van een kredietverbintenis niet zozeer die van het abstracte rentepercentage van het krediet als wel die van het daadwerkelijke rentebedrag dat hij ter uitvoering van zijn verbintenis aan de kredietverstrekker verschuldigd is. Vanuit dat oogpunt kan het voor de consument van belang worden geacht dat hij ervan in kennis wordt gesteld hoe het bedrag van de gekapitaliseerde rente precies is berekend. Indien de kredietverstrekker verzuimt om deze informatie in de precontractuele fase of uiterlijk in het kader van de overeenkomst op transparante wijze te verstrekken, kan dit het vertrouwen van de consument schaden (overweging 8 van richtlijn 2008/48). Volgens de letterlijke bewoordingen van artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van de richtlijn lijkt de consument er namelijk van te mogen uitgaan dat de gekapitaliseerde rente uitsluitend over het uitgekeerde kredietbedrag in rekening zal worden gebracht. Onverminderd de mogelijkheid dat ook kapitaalrente over de niet-rentekosten van het krediet in rekening wordt gebracht, wat de kern vormt van de eerste prejudiciële vraag, luidt de te beantwoorden vraag derhalve of, in het geval dat in een door een kredietverstrekker/verkoper opgestelde overeenkomst een andere grondslag voor de berekening van de gekapitaliseerde rente wordt gehanteerd (in het onderhavige geval: de som van het uitgekeerde kredietbedrag en het van het kredietbedrag afgetrokken commissieloon of andere niet-rentekosten van het krediet), een dergelijke oplossing niet onlosmakelijk gepaard moet gaan met de verplichting om de consument daarover uitdrukkelijk te informeren teneinde de transparantie van de contractuele voorwaarden te waarborgen. Een dergelijke uitlegging lijkt tevens te worden ondersteund door de bepaling van de eerste en tweede volzin van artikel 5 van richtlijn 93/13, waarin is bepaald dat in het geval van overeenkomsten waarvan alle of bepaalde aan de consument voorgestelde bedingen schriftelijk zijn opgesteld, deze bedingen steeds duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld, en dat in geval van twijfel over de betekenis van een beding de voor de consument gunstigste interpretatie prevaleert. Zoals het Hof onder meer heeft verduidelijkt in het arrest van 18 november 2021, A. S.A., C-212/20, EU:C:2021:934, moet het vereiste van transparantie van contractuele bedingen aldus worden begrepen dat het niet alleen gebiedt dat het betrokken beding voor de consument formeel en grammaticaal begrijpelijk is, maar ook dat een normaal geïnformeerde, redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument in staat wordt gesteld om de concrete werking van dit beding te begrijpen (punt 42) en houdt het vereiste van een duidelijke en begrijpelijke formulering in dat bij kredietovereenkomsten financiële instellingen hun kredietnemers voldoende informatie moeten verstrekken teneinde hen in staat te stellen om met volledige kennis van zaken prudente beslissingen te nemen (punt 43).